

СОЦІАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

У системі забезпечення людського розвитку визначальну роль відіграють соціальні інвестиції, достатній обсяг та ефективне використання яких сприяє людському розвитку та створює умови для нього. Сьогодні розвиток суспільства потребує уваги до соціального інвестування як цілеспрямованого вкладення ресурсів у розвиток соціальної сфери з метою отримання корисного суспільного ефекту в майбутньому.

Соціальне інвестування в нашій країні необхідне для подолання бідності, адже у світових рейтингах якості життя Україна займає низькі позиції. Результати соціального інвестування виявляються як в посиленні соціальної орієнтації всієї економічної системи, так і в окремих аспектах соціально-економічного розвитку, зокрема стимулюванні економічного зростання, нагромадженні людського капіталу, розвитку ринку праці, підтримці високого рівня та якості життя населення, забезпеченні державних соціальних гарантій та базових соціальних послуг, підтримці соціальної стабільності та екологічної безпеки в суспільстві.

Герасименко Г.В. [1] зазначає, що основним інструментом забезпечення та підтримки людського розвитку залишаються соціальні інвестиції, що охоплюють вкладення держави, комерційних підприємств, домогосподарств та неурядових організацій. Хоча значення приватних соціальних інвестицій в Україні зростає, провідна роль у фінансуванні людського розвитку належать державі та реалізується за рахунок бюджетних ресурсів та коштів позабюджетних цільових фондів.

Ми вважаємо, що для забезпечення системи людського розвитку існує 4 основних рівні соціальних інвестицій – державний, регіональний, рівень підприємства та особистісний (індивідуальний рівень). Основними напрямками соціальних інвестицій на всіх рівнях у забезпечення людського розвитку в регіонах України є:

- 1) державні та регіональні програми з розвитку сфери освіти та охорони здоров'я;
- 2) державні та регіональні підтримка реалізації соціальних проектів;
- 3) державні та регіональні програми в сфері зайнятості ;
- 4) державні програми, спрямовані на забезпечення культурного розвитку населення та ін;
- 5) інвестиції власників бізнесу у розвиток персоналу;
- 6) інвестиції підприємств у розвиток соціальної сфери підприємства;
- 7) інвестиції бізнесу у реалізацію стратегії соціальної відповідальності, соціальних програм та суспільно значущих соціальних проектів, розроблених з урахуванням інтересів основних заінтересованих сторін тощо;
- 7) інвестиції особистості в освіту, здоров'я, у відпочинок, фізичну культуру і спорт, дозвілля;
- 8) добродійна діяльність та ін.

Соціальне інвестування на рівні держави можна розглядати як процес щодо реалізації державних соціальних інвестицій, що з'єднує соціальну та економічну сфери діяльності, в деяких випадках виступаючи як основа для якісного стрибка як в економіці, так і у суспільстві.

Крім державних соціальних інвестицій, які безумовно відіграють вирішальну роль у забезпеченні людського розвитку, з поширенням концепції соціальної відповідальності в Україні, поступово набуває поширення практика соціального інвестування на рівні підприємств. Соціальні інвестиції бізнесу як матеріальних, технологічних, управлінських або інших ресурсів, а також фінансових засобів компаній, що спрямовуються за рішенням керівництва на реалізацію соціальних програм, розроблених із урахуванням інтересів основних внутрішніх і зовнішніх зацікавлених сторін у припущенні, що в стратегічному відношенні компанія отримує певний (хоча і не завжди і не просто вимірюваний) соціальний і економічний ефект.

Значну частку в структурі соціальних інвестицій в Україні займають соціальні інвестиції на рівні фізичної особи (громадянина), які можна визначити як фінансові кошти

(частина доходів) громадянина, що спрямовуються ним впродовж усього життя на власний розвиток через вкладення в освіту, здоров'я, відпочинок, фізичну культуру і спорт, дозволя та передаються у вигляді податків на суспільні потреби, а також можуть свідомо спрямовуватися на добродійну діяльність тощо. Загалом змістом соціального інвестування на рівні фізичної особи (громадянина) є: сукупність практичних дій громадянина щодо реалізації соціальних інвестицій; спосіб реалізації ним соціальної відповідальності, що відповідає соціально-психологічним якостям особистості, потребам реалізації цілей та самореалізації. У свою чергу способи реалізації громадянином своїх цілей визначаються внутрішніми і зовнішніми чинниками та наявністю відповідних фінансових коштів для їх досягнення.

Отже, забезпечення соціально-економічного розвитку в регіонах України потребує активізації інвестиційної діяльності на всіх рівнях, оскільки лише на її основі можна зменшити вплив кризових явищ та здійснити структурну перебудову національного господарства на основі інноваційної моделі розвитку економіки. Вирішення цієї актуальної проблеми потребує урахування регіональних особливостей, а також комплексу факторів, що обумовлюють розвиток інвестиційної діяльності.

Список літератури:

1. Герасименко, Г. В. Регіональні проблеми фінансування людського розвитку в Україні / Г. В. Герасименко // Механізм регулювання економіки. – 2010. – Т. 2, № 3 (48). – С. 123-127.

Алла УЖВА

Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АПК ЯК СКЛАДНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Агропромисловий комплекс України - це цілісна народногосподарська система взаємопов'язаних між собою галузей, об'єднаних у єдине ціле з метою виробництва продовольства та сільськогосподарської сировини для переробних галузей промисловості.

Цілями державного регулювання діяльності АПК є забезпечення населення продуктами харчування, а переробних галузей промисловості і сировиною; збільшення експортних можливостей галузей АПК; розв'язання соціальних, культурно-побутових проблем, що мають місце в АПК в умовах становлення ринкових відносин і багатокладності економіки.

Сутність державного регулювання АПК в умовах становлення ринкових відносин полягає в аграрній політиці держави, яка виявляється у:

- проведенні земельної реформи;
- сприянні розвиткові різних форм власності на землю;
- лібералізації управління у сільському господарстві, сприянні розвиткові конкуренції, поступовій відмові від державних замовлень (контрактів), розробці й реалізації цільових програм розвитку виробничої і соціальної інфраструктури, фінансовій підтримці галузей АПК [1, с. 152].

Сільськогосподарське виробництво в Україні розміщене в основному в зонах ризикованого землеробства. Воно пов'язано з певною часткою ризику й потребує відносно вищих витрат. Крім того, природні умови України в цілому менш сприятливі, ніж умови європейських країн, США, Канади, Австралії. Сезонність виробництва, залежність від природних умов, надзвичайна статичність, низька віддача капіталовкладень, відсталість виробничої бази сільськогосподарського виробництва ставлять його в нерівне становище з іншими секторами економіки. Це об'єктивно вимагає підтримки галузі. Подолання кризової ситуації в сільськогосподарському виробництві, яке сьогодні спостерігається в Україні, неможливе без державної підтримки аграрного сектора економіки.